

*Олександра Акмалдінова,
к. філол. н., професор, м. Київ
Людмила Будко
ст. викладач, м. Київ*

(Національний Авіаційний Університет, Україна, м. Київ)

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНІВ У СФЕРІ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Прогрес науки і техніки, нагальна потреба в посиленні обміну науково-технічними досягненнями, інтенсивність наукової інформації все більше висувують на перший план практичне використання іноземної мови - знання основ розуміння й перекладу науково-технічної літератури та документації, здійснення міжмовного спілкування.

Характерним для останніх років є розширення професійних та науково-професійних зв'язків із зарубіжними фахівцями, вимог щодо публікації у журналах, що включені до міжнародних наукометричних баз, а також необхідність безпосереднього обміну науково-технічною інформацією. Зростає роль іноземної мови і в діяльності випускників технічних університетів та інститутів, яка зокрема включає підготовку наукових оглядів, статей, доповідей, анотацій, рефератів іноземною мовою, захист іноземною мовою курсових та дипломних проєктів, дисертаційних досліджень та низку інших різноманітних завдань.

Відомо, що у науковій комунікації терміни відіграють вирішальну роль у передачі точної та стандартизованої інформації. Як функціональні, так і стилістичні особливості сприяють ясності та ефективності наукової мови.

Наукові терміни часто створюють для означення дуже специфічних понять чи явищ. Вони покликані усунути двозначність і гарантувати, що читачі або слухачі розуміють точно й однозначно значення. Терміни в науковій комунікації стандартизовані, що сприяє чіткому й послідовному спілкуванню в певній галузі, допомагає уникнути плутанини і гарантує використання дослідниками по всьому світу спільних мовних стандартів. Міжнародні організації зі стандартизації розробляють, встановлюють і підтримують впровадження стандартизованої наукової термінології для співпраці між країнами у сфері різних галузей науки та техніки.

Наукові терміни мають бути унікальними, аби уникнути збігів з повсякденною мовою, запобігти непорозуміння та гарантувати їх конкретне значення в науковому контексті; стислими й однозначними, щоб читачі могли зрозуміти складні поняття без зайвих ускладнень. Наукові терміни часто мають ієрархічну й таксономічну структуру, яка відображає взаємозв'язки між різними поняттями, що допомагає організувати інформацію в систематизований спосіб. Для забезпечення об'єктивності та довіри до наукової комунікації терміни мають бути нейтральними та неупередженими, уникаючи формулювань, які можуть викликати суб'єктивні інтерпретації.

Послідовність у використанні термінів має вирішальне значення. Після введення терміну його слід послідовно використовувати в усьому документі або дослідженні для збереження ясності та узгодженості.

У науковій комунікації часто використовують аббревіатури та акроніми для більшої ефективності. Однак їх слід визначати при першому використанні, щоб забезпечити ясність і розуміння. Математичні символи, хімічні формули та інші

символічні зображення, що широко використовуються в науковій комунікації, є стандартизованими та ефективно передають інформацію. Для покращення розуміння та комунікації терміни можуть доповнюватися візуальними елементами, такими як схеми, діаграми та графіки.

Наукові терміни часто пов'язані з цитатами та посиланнями, забезпечуючи зв'язок з існуючою літературою і дозволяючи читачам дослідити передісторію концепцій, що обговорюються. Наукові терміни формулюються мовою, яка підходить для цільової аудиторії, будь то колеги-дослідники, студенти або широка громадськість; стиль може змінюватися залежно від контексту.

Розвиток технологій часто призводить до появи нових термінів для опису нових інструментів, методологій чи явищ. Багато прикладів неологізмів походять з таких галузей, як біотехнології, штучний інтелект або нанотехнології. Міждисциплінарна співпраця може стимулювати лексичні інновації шляхом об'єднання термінології з різних галузей. Динамічний процес лексичних інновацій та впровадження неологізмів у наукову комунікацію відображає безперервну еволюцію мови, яка йде в ногу з мінливим ландшафтом наукових відкриттів.

Отже, функціональні особливості наукових термінів зосереджені на точності, стандартизації та ясності, тоді як стилістичні особливості фокусуються на формальності, послідовності та використанні відповідної мови в межах певної академічної чи наукової спільноти.